

การจัดประเภทอาหารต้องรู้อะไร

มาลี จีรวงศ์ศรี
ผู้เชี่ยวชาญด้านมาตรฐานอาหาร
สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
14 กันยายน 2561

การจัดประเภทอาหารต้องรู้อะไร

- รู้กฎหมายอาหาร
- รู้จักผลิตภัณฑ์อาหารของตนเอง
- รู้จักกฎหมาย+ผลิตภัณฑ์

รู้กฎหมายอาหาร

- รู้ภาพรวมของกฎหมาย
- รู้รายละเอียดของกฎหมายทั่วไป
- รู้รายละเอียดของกฎหมายเฉพาะของผลิตภัณฑ์

รู้จักผลิตภัณฑ์อาหารของตนเอง

- จุดประสงค์ใช้เป็นอาหาร
- รู้วัตถุดิบ / ส่วนประกอบที่ใช้
- รู้ส่วนผสม
- รู้กระบวนการผลิต
- รู้จักภาชนะบรรจุ
- รู้วิธีการบริโภค ปริมาณการบริโภค
- รู้ว่าผลิตภัณฑ์เป็นอาหารเก็บอย่างไร นานเท่าใด
- รู้ว่าผลิตภัณฑ์อาหารนี้ทำ /ผลิตเพื่อให้ใครบริโภค
- คุณภาพมาตรฐาน???

รู้จักกฎหมาย+ผลิตภัณฑ์ (1)

ผลิต	นำเข้า
<ul style="list-style-type: none"> • ขออนุญาตสถานที่ผลิต • ยื่นขออนุญาตที่ไหน / ใช้เอกสารอะไร • สถานที่ผลิต – GMP ? 	<ul style="list-style-type: none"> • ขออนุญาตนำเข้า • ยื่นขออนุญาตที่ไหน / ใช้เอกสารอะไร • สถานที่ผลิต <u>ตปท.</u> – GMP ?

รู้จักกฎหมาย+ผลิตภัณฑ์ (2)

รู้จักผลิตภัณฑ์อาหารของตนเอง	กฎหมาย ?
<ul style="list-style-type: none"> • รู้วัตถุดิบ / ส่วนประกอบที่ใช้ • รู้ส่วนผสม • รู้กระบวนการผลิต • รู้จักภาชนะบรรจุ • รู้วิธีการบริโภค ปริมาณการบริโภค • รู้ว่าผลิตภัณฑ์เป็นอาหารเก็บอย่างไร นานเท่าใด • รู้ว่าผลิตภัณฑ์อาหารนี้ทำ /ผลิตเพื่อให้ใครบริโภค • คุณภาพมาตรฐาน??? 	<ul style="list-style-type: none"> • เริ่มดูจากอะไร • ผลิตภัณฑ์อาหารเป็นอาหารที่มีชื่ออาหารนี้ว่าอะไร • ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ที่มีชื่อใกล้เคียงกับผลิตภัณฑ์ตนเอง

กลุ่มอาหาร

• กลุ่มที่ 1 อาหารควบคุมเฉพาะ

- หมผงสำหรับทารก,
- อาหารสำหรับทารก,
- อาหารเสริมสำหรับทารกและเด็กเล็ก
- **วัตถุเจือปนอาหาร**
- อาหารสำหรับผู้ที่ต้องการควบคุมน้ำหนัก

• กลุ่มที่ 2 อาหารกำหนดคุณภาพมาตรฐาน

- เครื่องดื่มเกลือแร่,ชา, ชาสมุนไพร, กาแฟ, น้ํานมถั่วเหลือง, น้ําแข็ง, น้ําดื่ม, น้ําแร่ธรรมชาติ,
- น้ํามันถั่วลิสง, น้ํามันมะพร้าว, น้ํามันปาล์ม, ซอสถั่วเหลือง, น้ํามันและไขมัน, น้ํามันเหย, เหย, เหยแข็ง, เหยเทียม, เหยใสหรือกึ่ง,
- เกลือบริโภค, ข้าวเติมวิตามิน, ไข่เยี่ยวหมู, ครีม, ช็อกโกแลต, **ซอสบางชนิด**, น้ําส้มสายชู, น้ําปลา, น้ําผึ้ง, แยม เยลลี่ มาร์มาเลต, อาหารกึ่งสำเร็จรูป, น้ําเกลือปรุงอาหาร
- **เครื่องดื่มในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท,**
- **อาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท, หมปรุงแต่ง, หมเปรี้ยว, หมโค, ผลิตภัณฑ์ของหม, ไอศกรีม**
- **ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร(+รอยัลเยลลี่และผลิตภัณฑ์รอยัลเยลลี่),**

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา - มาตรฐานและกฎหมายเกี่ยวกับอาหารสุขภาพ

7

กลุ่มอาหาร

• กลุ่มที่ 3 อาหารต้องมีฉลาก

- อาหารมีวัตถุประสงค์พิเศษ,
- อาหารฉายรังสี,
- อาหารดัดแปรพันธุกรรม,
- คุกกี้สำเร็จรูปและขนมเยลลี่,
- หมากฝรั่งและลูกอม,
- ขนมปัง,
- **ซอสในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท,**
- แป้งข้าวกล้อง,
- ผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์,
- วัตถุแต่งกลิ่นรส,
- อาหารพร้อมปรุงและอาหารสำเร็จรูปที่พร้อมบริโภคทันที

• กลุ่มที่ 4 อาหารนอกเหนือกลุ่ม 1, 2 และ 3

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา - มาตรฐานและกฎหมายเกี่ยวกับอาหารสุขภาพ

8

ตัวอย่าง

- น้ำซุป เนื้อไก่ มันฝรั่ง แครอท
- กรรมวิธีการผลิต
- ภาชนะบรรจุ

A

- จากข้อมูลนี้อาหารนี้เป็นอะไร ?

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา -มาตรฐานและกฎเกณฑ์เกี่ยวกับอาหารสุขภาพ

9

อาหารพร้อมปรุง/
อาหารพร้อมบริโภค
ทันที

(1) อาหารพร้อมปรุง หมายความว่า อาหารที่ได้จัดเตรียมส่วนประกอบต่าง ๆ บรรจุไว้ในหน่วยภาชนะที่พร้อมจำหน่ายโดยตรงต่อผู้บริโภค เพื่อนำไปปรุงเป็นอาหารชนิดใดชนิดหนึ่งโดยเฉพาะ

(2) อาหารสำเร็จรูปที่พร้อมบริโภคทันที หมายความว่า อาหารที่ผลิตเรียบร้อยแล้วพร้อมบริโภคที่บรรจุในภาชนะพร้อมจำหน่ายได้ทันที

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา -มาตรฐานและกฎเกณฑ์เกี่ยวกับอาหารสุขภาพ

10

<p>ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓๕๖) พ.ศ. ๒๕๕๖ เรื่อง อาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท</p> <p>โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยเรื่อง อาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท</p> <p>อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖ (๑) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) และ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๔ ประกอบกับมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เฉลยพระกฤษฎีกาว่าด้วยเรื่อง</p> <p>ข้อ ๓ โยยอกเล็ก</p> <p>(๒) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓๕๖) พ.ศ. ๒๕๕๖ เรื่อง อาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท ลงวันที่ ๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๖</p> <p>(๓) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓๕๖) พ.ศ. ๒๕๕๖ เรื่อง อาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖</p> <p>(๔) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๒๕๖) พ.ศ. ๒๕๕๕ เรื่อง อาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท (ฉบับที่ ๑) ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕</p> <p>(๕) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓๐๖) พ.ศ. ๒๕๕๔ เรื่อง อาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท (ฉบับที่ ๑) ลงวันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔</p> <p>ข้อ ๒ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๓ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๔ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๕ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๖ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๗ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๘ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๙ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๑๐ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๑๑ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๑๒ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๑๓ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๑๔ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๑๕ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๑๖ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๑๗ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๑๘ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๑๙ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๒๐ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๒๑ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๒๒ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๒๓ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๒๔ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๒๕ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๒๖ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๒๗ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๒๘ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๒๙ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๓๐ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๓๑ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๓๒ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๓๓ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๓๔ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๓๕ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๓๖ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๓๗ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๓๘ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๓๙ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๔๐ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๔๑ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๔๒ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๔๓ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๔๔ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๔๕ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๔๖ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๔๗ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๔๘ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๔๙ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๕๐ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๕๑ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๕๒ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๕๓ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๕๔ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๕๕ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๕๖ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๕๗ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๕๘ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๕๙ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๖๐ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๖๑ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๖๒ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๖๓ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๖๔ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๖๕ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๖๖ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๖๗ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๖๘ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๖๙ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๗๐ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๗๑ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๗๒ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๗๓ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๗๔ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๗๕ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๗๖ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๗๗ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๗๘ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๗๙ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๘๐ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๘๑ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๘๒ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๘๓ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๘๔ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๘๕ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๘๖ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๘๗ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๘๘ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๘๙ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๙๐ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๙๑ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๙๒ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๙๓ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๙๔ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๙๕ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๙๖ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๙๗ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๙๘ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๙๙ โยยอกเล็ก</p> <p>ข้อ ๑๐๐ โยยอกเล็ก</p>	<p>355 ข้อ ๓ อาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท หมายความว่า</p> <p>(๑) อาหารที่ผ่านกรรมวิธีที่ใช้ทำลายหรือยับยั้งการขยายพันธุ์ของจุลินทรีย์ด้วยความร้อนภายหลังหรือก่อนการบรรจุหรือปิดผนึก ซึ่งเก็บรักษาไว้ในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทที่เป็นโลหะหรือวัสดุอื่นที่คงรูปที่สามารถป้องกันมิให้อากาศภายนอกเข้าไปในภาชนะบรรจุได้ และสามารถเก็บรักษาไว้ในอุณหภูมิปกติ หรือ</p> <p>(๒) อาหารในภาชนะบรรจุชนิดลามิเนต (laminated) ฉาบ เคลือบ ยัด หรือติดด้วยโลหะหรือสิ่งอื่นใด หรืออาหารในภาชนะบรรจุที่เป็นขวดแก้วที่ผ่านยางหรือวัสดุอื่นผนึก หรืออาหารในภาชนะบรรจุอื่น ซึ่งสามารถป้องกันให้ความชื้นหรืออากาศผ่านซึมเข้าภายในภาชนะบรรจุได้ในภาวะปกติ และสามารถเก็บรักษาไว้ในอุณหภูมิปกติ</p>	<p>11</p>
<p>B</p> 	<p>210 ข้อ 3 อาหารที่สำเร็จรูป หมายความว่า อาหารที่ผ่านกรรมวิธีและปรุงแต่งบางส่วนแล้ว และใช้รับประทานหลังจากผ่านวิธีการอย่างง่าย ๆ และใช้เวลาล้างโดยการเติมน้ำร้อน การต้ม หรือการเติมอาหารอื่นลงไป</p> <p>ข้อ 4 อาหารตามข้อ 2 แบ่งออกเป็น 4 ชนิด ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ก๋วยเตี๋ยว ก๋วยจั๊บ บะหมี่ เส้นหมี่ และเส้นเส้นที่ปรุงแต่ง</p> <p>(2) ข้าวต้มและโจ๊กที่ปรุงแต่ง</p> <p>(3) แองกจืดและซุปรชนิดเข้มข้น ชนิดก้อน ชนิดผง หรือชนิดแห้ง</p> <p>(4) แองกและน้ำพริกแองกต่าง ๆ</p> <p>สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา - บางกรวยและกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาหารสุขภาพ</p>	<p>11</p>

<p>C</p> 	<p>ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 158 (พ.ศ.2537) เรื่อง อาหารเสริมสำหรับทารกและเด็กเล็ก</p> <p>โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง อาหารเสริมสำหรับเด็ก</p> <p>อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 6(1)(2)(4)(5)(6)(7) และ (10) แห่งพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้</p> <p>ข้อ 1 ให้อาหารเสริมสำหรับทารกและเด็กเล็กเป็นอาหารควบคุมเฉพาะ</p> <p>ข้อ 2 อาหารเสริมสำหรับทารกและเด็กเล็ก หมายความว่า อาหารที่ใช้เสริมคุณค่าอาหารและสร้างความคุ้นเคยในการกินอาหารทั่วไปให้แก่ทารกตั้งแต่ 6 เดือน ถึง 12 เดือน หรือเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 1 ปี ถึง 3 ปี มี 6 ชนิด คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. แป้ง ได้แก่ อาหารที่ทำจากธัญพืชเป็นหลัก 2. ผัก ได้แก่ อาหารที่ทำจากพืชผักเป็นหลัก 3. ถั่ว ได้แก่ อาหารที่ทำจากถั่วเป็นหลัก 4. ผลไม้ ได้แก่ อาหารที่ทำจากผลไม้เป็นหลัก 5. เนื้อสัตว์ ได้แก่ อาหารที่ทำจากเนื้อสัตว์ทุกชนิด ตับ ไข่ เป็นหลัก 6. ผสม ได้แก่ อาหารตาม 2.1 ถึง 2.5 รวมกันตั้งแต่สองชนิดขึ้นไป <p>ข้อ 3 อาหารเสริมสำหรับทารกและเด็กเล็ก ต้องมีคุณภาพหรือมาตรฐาน ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 3.1 มีลักษณะตามลักษณะเฉพาะของอาหารเสริมสำหรับทารกและเด็กเล็ก
--	--

สรุปผลิตภัณฑ์ของท่านแบบใด